

1

„KURAT, SEE SEAL ees on küll naine,“ mõtleb mees, vajutab gaasipedaali põhja, möödub elektriautost ja heidab sellele eideraisale kurja pilgu. Sõrmega vehkimise jätab hilisemaks.

Igal pool ei maksa ka teemat üles keerutada.

Osakonnajuhataja Alf Stiernström on tol kevadisel hommikul voodist vale jalaga välja astunud. Teistsuguseid hommikuid tegelikult enam ammu suurt polnudki. Ja nagu oodatud, oli esimene e-kiri, mille ta telefonist avas – pea sügaval padja sees ja silmad uneliiva täis –, tema hommikulinimesest advokaadilt.

Varahommikuid vihkas Alf Stiernström sel kogu elu ihaldatud ja lõpuks kätte saadud ametikohal kõige enam. Kahjuks peab Skandinaavia ühe juhtiva suurfirma juhtkond varaseid tunde muidugi ära kasutama. Lisaks tuleb seda aega näha ka ülemvõimu märgina, justkui oleksid sina juba ammu ametis, kui konkurendid alles ärkavad. Lahinguväljal peab vaenlasest ette jõudma, nagu on öelnud sõjakunsti meister Sun Tzu.

Stiernström proovis selle juhtimisfilosoofiaga kohaneda, kui advokaadi e-kirja luges, aga kui aru sai, et tema tulevane eksabikaasa nõuab veelgi rohkem raha, jättis filosoofia kus seda ja teist. Ta oli muudkui järele andnud, ent ikka ei piisanud. See kuradi mutt tahtis kõike, mida mees iial kogunud oli.

See feminismivärk on tõesti liiga kaugele läinud.

Nüüd näeb Alf Stiernström Uppsala lähedal kiirteel kaugel ees, kuidas üks elektriauto teisest omataolisest mööduma hakkab. Ta võtab jala gaasipedaalilt, alandab lainetava rapsipõllu veerel kiirust ja jääb kliimateadliku juhi

kannule tiksuma. Nii tore on näha, kui ebakindlaks muutub möödasõit, kui see totakas lõpetab tema elegantse BMW ninast meetri kaugusel. Kunstlikult kiirendav elektrooniline toode jõnksatab ja on näha, kuidas ülemakstud, ilmselt sisserännanud diginohik süstib paremasse ritta aeglase märkamatu juhi ette.

Niinimetatud autost möödudes tõstab Stjernström keskmise sõrme natuke liiga hilja. Ta on juhust juba möödunud, vaevalt et too seda märkab, aga Stjernström teeb seda ikkagi.

Ta on oma lahingu valinud.

Gaasi põhja vajutades tunneb ta, et auto käitub kuidagi imelikult.

*

Binokkel püüab autod vaatevälja hetkel, kui toimub möödasõit. Need paistavad ülalt nurga alt. Näha on, kuidas auto vasakpoolses sõidureas pärast möödasõitu kontrolli kaotab, kuidas see kurvi tulles valesti pöörab, kuidas süttib juba enne, kui on parempoolsesse ritta tagasi jõudnud, kuidas kihutab hoopis erekollasele rapsipõllule ja sõidab sellest tulekuulina läbi.

Viimase asjana paistab läbi esiklaasi keskmise sõrmena püsti tõstetud põlev tulejutt.

Binokkel langeb, nagu ka kaugjuhtimispeästik.

Universumi kõrvu kostab sügav väljahingamine.

See on alanud.

2

ON IMEKAUNIS KEVADPÄEV Rootsi puhta segametsa keskel. Kõrgete tüvede vahel ekslevad kahvatud kõhklevad päikese-kiired. Väike metsatukk on tume ja peegelsile, nagu peidaks endas kõige süngemaid saladusi. Õhk sumiseb, siristab,

nurrub, kannab igasuguseid haise, lehkasid ja lõhnu. Talvest ärkamise järel libiseb metsast läbi nukrusenoot.

Sest ta teab, et ees ootab hukatus.

Järve teisel kaldal hõreneb mets lagendikuks. Selle servas kasvab tihe võsa. Põõsastik liigub ebatavalisel moel, aga kui selgub, et seal kükitab inimene, ei erine too ümbritsevast loodusest kuigi palju. Tänu kulunud khakitooni riitele, aga ka sellepärast, et mees lihtsalt näeb välja, nagu kuuluks siia. See siin on tema maailm.

Ta lõpetab oma hallide juuste lõikamise, loputab värskelt raseeritud nägu puupangest võetud veega, tõuseb püsti ja pistab suure jahinoa püksivärvli vahele. Ta paistab olevat viiekümnendates eluaastates, sitke, karm, ilmastikust kurnatud, ja kui ta näo pleeksinise taeva poole pöörab ja õhku nuhutab, siis saab selgeks, et tema täpseks koolitatud haistmismeel tabab täpselt seda, mida vaja.

Ta on tänulik, et viimase päeva jooksul on lõksu poole liikunud vähemalt kaks metskitse, mitte jälle karu. Õnneks on lõhkeaine juba eemaldatud.

Tegelikult on ka tema teel. Ta on langetanud elumuutva otsuse. On lõpuni oma veendumust järginud ja nüüd on aeg.

See on alanud.

Nüüd tundub oluline oma nime mäletada. Looduses tal nime ei olnud. Looduses pole nimesid, on ainult lõhnarajad, eristatavad tunnused, muutused käitumises. Kuid on aeg oma nimi tagasi võtta ja keegi ei jää teda taga igatsema.

Ta tõstab binokli ja vaatab järve. Seal pole midagi. Alla tõrva meenutava pinnaga vee poole astudes on tal jälle nimi.

Lukas Frisell.

Ta mäletab seda.

Nimega kaasneb tsivilisatsioon, ajalugu, elu, mis oleks pidanud olema teistsugune. Ta voldib vee ääres tühja lõksu kokku, seob puude küljest lahti, üritab tüvedelt maha pühkida lõhkeaine jäänuseid, paneb lõksu juteriidest kotti ja vaatab järve mustavat pinda.

Ta peab naasma mineviku varemetesse.

Kust ta oli lahkunud, et mitte kunagi tagasi pöörduda.

Lukas Frisell heidab koti üle õla ja libistab pilgu üle maailma, milles ta on nii kaua osaleda saanud. Loodus võttis ta vastu, tegi temast osaleja.

Tema tänulikkus jääb lõputuks.

Ta hakkab astuma, et kurbust peletada. Päriselt see ei õnnestu. On aeg taas külastada varemeid, astuda elus järgmine halastamatu samm.

Loodus saadab teda nagu hüvasti jättes. Nagu tahaks kindel olla, et mees teab, mida teeb. Planeedi rikkus liigutab teda ja hetkeks tundub, et loodus üritab teda peatada, püüab hoolitseda, et ta ei astuks seda drastilist sammu, mida tunneb, et on sunnitud astuma.

Siin ei ole Lukas Frisell kunagi üksinda olnud. Kõigi nende inimtühjade aastate jooksul ei ole ta kunagi tõeliselt üksindust tundnud.

Kogenud metsasilmale on vaevu eristatavad kontuurid tema ees oleva künka juures midagi enam kui looduse pidevad muutused. Kuid see on midagi muud. Kus kõrgendik orgu laskub, seal on taimestik veidi ebahariliku kujuga. Sinna ta teel ongi.

Oma majja.

Nõlvast alla libisedes lõikub tema parkunud nahka veel üks kurvameelsuse laine. Tema eluase, tema peidupaik. Elu keskpunkt nii palju aastaid. Kuni ta ümbruse üha nähtavamast lagunemisest lõpuks ainuvõimaliku järeltõlge tegi.

Ta läheb üle oma avarate põldude. Kõögiviljad, juurviljad, ürdid – kõik kasvab, kõik sirutub jälle päikese poole. Aga sel aastal jätab ta saagi loomadele.

Kui ta juba peaaegu oma hästi varjestatud eluaseme juures on, hoiatab teda instinkt. Midagi on teisiti. Ta haarab raske jahinoa järele vöö vahel. Ja siis näeb. Tema uksepiidas on värske nikerdus.

Üks ring teise sees.

Ta pöörab taas oma selgete siniste silmade pilgu taeva poole ja nuhutab õhku. Ainuke teistmoodi lõhn kaob nii kiiresti, et ta pole kindel, kas tõesti tajus seda. Ehk pärines see kastanilt, kuid läheduses pole ju kastaneid.

Lukas Friselli metsatukka läbib tuulehoog, maas keerlevad värsked laastud tema uksepiidalt.

3

S ü g i s 2008

HÄMARAS VALGUSES ÜLEKUULAMISRUUMI laua kohal paistab kaks inimest. Nad istuvad ühel pool, vastas ei ole kedagi. Nagu ka jälgimisruumis ühepoolse peegliga seinaga taga.

Eva Nyman on keskkriminaalpolitsei inspektor ja oma ülemuse parem käsi. Naine silub aeglaselt oma ebatavaliselt elegantseid disaineririideid, ja kui ta pilk ülemuse klaaride siniste silmadega kohtub, siis on selgelt näha, kuidas too oma kannatamatust kontrolli alla püüab saada.

Kannatlikkus pole kunagi olnud komissar Lukas Friselli tugevaim külge.

„Kas Peterist on midagi kuulda olnud?“ küsib ta.

Eva Nyman raputab pead ja õlakehitus paneb tema kohevad pruunid juuksed lainetama.

„Ta oli jälile saanud. Pidi ühendust võtma.“

Frisell turtsatab, noogutab, lükkab oma lendlevad heledad juuksed kõrvale ja koputab pastakaga lauale. Nagu ikka, on tegemist sama juhtumiga. Sel 2008. aasta sügisel keerleb kõik röövitud Liselott Lindmani ümber, kelle pilt jõudis ajakirjandusse nädal tagasi, kui ta lebas kinniseotuna muldpõrandal, kõrval sama päeva ajaleht. Oli näha, et ta oli juba kõhnunud ja pooleldi teadvuseta. Kurjategija tähistas

röövimise kuukünnise täitumist, saates oma ohvrist värskelt tehtud foto meediasse.

Kõige hullem on see, et nad teavad, kes röövija on. Nad on üsna kindlad, et kuu aega tagasi röövis Liselotti lausa keset tänavat naise endine abikaasa Dick. Kahjuks ei tea nad aga seda, kus mees on.

Küll teab seda tõenäoliselt Dicki parim sõber, hiljuti Maldiividel maksupettuste eest vahistatud Robban Svärd. Kuid tema viivitab. Nad kuulavad teda üle juba teist päeva ja ta viivitab tüütult kaua.

„Täna saame ta kätte,“ ütleb Lukas Frisell, ei koputa enam ja hakkab hoopis oma abielusõrmust keerutama. Eva Nyman jälgib seda liigutust, tunnetab kõike, mida see sisaldab, ja paneb vastukaaluks lauale oma uue mobiiltelefoni.

2008. aastal on selline mobiil väga eriline. See on äsja Rootsis turule jõudnud iPhone.

Frisell märkab naise telefoni, teeb grimassi, torkab käed laua alla ja keskendub hoopis sisselõikele nutitelefoni lähedal puitpinna sees. Sealt paistab kolm tähte, millest võib välja lugeda „F.R.I.“ Vaba.* Võib-olla on selle nägemuse siia uuristanud vang, kelles oli veel säilinud lootust, aga on muidugi hea küsimus, kuidas ta küll oli suutnud ülekuulamisruumi kaasa tuua midagi piisavalt teravat.

Võib-olla see ongi vabadus.

Siis ütleb Frisell: „See uus tehnoloogia peseb veel meie kõigi ajusid.“

„See on tulevik,“ vastab Nyman, „võta või jäta.“

Kummalgi pole tahtmist selle üle vaielda. Nad tahavad lihtsalt ülekuulamist jätkata ja kasutada värskeid vihjeid, et leida Liselott Lindman. Kuid mõneks ajaks on nad jäetud omapäi.

„Sa tead, kuidas see juhtum alguse sai,“ jätkab Frisell.

* *fri* – vaba (rootsi k). Tõlkija märkus.

Eva Nyman noogutab. Ta teab Facebooki kaudu. Liselotti identiteet oli kaitstud. Siis ilmus äsja käivitatud Facebookis pilt aiapeost. Taustal paistis Liselott. Kaks päeva hiljem rööviti naine tänaval tema uue ülisalajase kodu eest.

Eva Nyman on rõõmus, et seekord nad ei vaidle. Viimasel ajal on liiga sageli lõpuks ummikseis tekkinud.

Naise jaoks on asi siiski lihtne – Frisell on ülemus. Tema otsustab. Aga kõik nii ei mõtle. Näiteks Peter.

„Niisiis jälg?“ lausub Frisell Eva mõtteid lugedes, nagu ta seda veidi liiga sageli teeb. „Peter pidi ühendust võtma?“

Nyman kehitab õlgu. Ta teab, et see pole veel kõik.

„Me ei saa kogu politseitööd katsetamata ja privaatsust rikkuvale tehnoloogiale usaldada. Lisaks on kolmikallika meetod väga ebatäpne ja muudab meie mobiiltelefonid ebausaldusväärseteks lobamokkadeks. Unustame ajatu uurimistöö, nagu me kaugeneme ka loodusest. Liigume läbi kaduvuse varemete ja kaugeneme üha enam oma päritolust. Juhtumeid lahendavad tõendite kogumine ja ülekuulamine, mitte arvutid ja ... siuksed asjad ...“

Frisell osutab põlglikult Nymani tuttuuele iPhone'ile.

„Oota vaid, kuni need asjad oma täieliku potentsiaali saavutavad,“ lõpetab ta ja jääb vait, kui koridorist väikese ülekuulamisruumi ukse taga tuttavaid samme kuuleb.

Pinge kasvab oluliselt. Valvurid juhatavad sisse Robban Svärdi. Mehe vasakus suunurgas on tagasi irooniline naeratus. Tema selja taga siseneb advokaat. Svärd räntsatab toolile.

Siis kostab selge, kuid ebakõla tekitav häiresignaal. Mõne sekundi jooksul valitseb segadus. Lukas Friselli tabab tõdemus, et ta pole ju varem iPhone'i helinat kuulnud. Siin ruumis peaks see muidugi olema välja lülitatud.

Eva Nyman vastab: „Eva. Aga jumala pärast, Peter, sa ei saa ju helistada ... Mida? Okei, oota.“

Frisell on juba reageerinud. Ta sõna otseses mõttes lükkab politseinikud, kahtlusalused ja advokaadid läbisegi välja ja

lajatab ukse kinni. Nymanil õnnestub tööle panna iPhone'i kõlarifunktsioon, ta asetab mobiili lauale ja ruumi täidab Peteri hää. See ei kõla nagu tavaliselt ja teave on lühike.

„Alusta algusest,“ katkestab Frisell meest järsult.

On kuulda, kuidas Peter end kogub ja paar korda sügavalt sisse hingab.

„Me saime telefoni positsioneerimise abil lõpuks tabamuse,“ ütleb ta.

Frisell kortsutab kulmu ja pöördub Nymani poole. Naine raputab vaid pead. Ta oli kahtlustanud, et Peter ja tema meeskond Friselli selja taga salaja seda kolmikallika meetodit kasutavad, aga päris kindel polnud olnud.

Peter jätkab: „See juhatas meid aadressini Järna lähedal. Majani keset metsa ja maad. Me läksime sisse. Seal polnud kedagi, vähemalt mobiiliga mitte. Küll aga oli kelder. Kui alla jõudsime, siis nägime, et tegemist on muldpõrandaga ...“

Lukas Friselli poolt kostab sõnatu hää. Ta juba teab, mis järgneb. Sisimas aimab ilmselt ka Eva Nyman.

„Ta on nii pisike,“ lausub Peter nõrgalt. „Nagu linnupoeg. Kinni seotud väike linnupoeg.“

Mõnda aega valitseb täielik vaikus. Surmavaikus. Nii Stockholmi politseimaja ülekuulamisruumis kui ka Järna lähedal keldris. Seejärel sõnab Peter mobiilis kindlamal, veidi ärritunud häälel: „Ta on veel soe, Frisell. Kui me oleksime telefoni positsioneerimisega veidi varem alustanud ...“

Eva Nyman viskub ettepoole ja katkestab kõne.

Liiga hilja. Frisell oli juba kuulnud.

„Kui me oleksime telefoni positsioneerimisega veidi varem alustanud,“ lausub ta ükskõiksel, „siis oleks Liselott Lindman praegu elus.“

Mehe hää on vaid sosin. Ta vaatab laua sisse uuristatud sõna.

Vaba.

Nyman läheb ettevaatlikult tema juurde, proovib tal ümbert kinni võtta. Kui mees rahulikult ta käe kõrvale

lökkab, kõlksatab mobiiltelefon. Hetkeks on näha fotot, enne kui Nyman selle sulgeda jõuab.

Surnud Liselott Lindman näeb tõesti välja nagu linnupoeg.

Suletud silmadega sosistab Lukas Frisell: „Võib-olla ma ei peaks siin olema.“